

**Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Національний університет цивільного захисту України**

**Підготовка до дій у надзвичайних
ситуаціях керівного складу і фахівців
органів управління та сил цивільного
захисту. Організація навчання населення
діям у надзвичайних ситуаціях**

НАВЧАЛЬНА МЕТА:

- ✓ надати відомості щодо основних положень законодавчих актів України з підготовки керівного складу та навчання населення до дій у надзвичайних ситуаціях;**
- ✓ розкрити вимоги програмного змісту знань і вмінь населення до дій у НС;**
- ✓ засвоїти загальний порядок підготовки органів управління, сил цивільного захисту, персоналу відомств та працівників підприємств, установ та організацій, що належать до сфери їх управління до дій у надзвичайних ситуаціях.**

НАВЧАЛЬНІ ПИТАННЯ

1. **Порядок підготовки до дій за призначенням органів управління, сил цивільного захисту.**
2. **Організація навчання населення, працівників структурного підрозділу діям у надзвичайних ситуаціях.**

Список основної літератури:

- **Кодекс** цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 року. №5403
- **Постанова** Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2013 року № 819 «Про затвердження порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту».
- **Постанова** Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року № 444 «Про затвердження порядку здійснення навчання населення діям у НС».
- **Постанова** Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року. № 443 «Про затвердження порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту».
- **Накази ДСНС України:**
 - № 310 від 06.06.2014 (у редакції Наказу ДСНС України від 08.08.2014 № 458) «Програма загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях»;
 - № 1268 від 28.11.2024 «Про затвердження Організаційно-методичних вказівок з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях на 2025 – 2026 роки

УВАГА!!!

Державною службою України з надзвичайних ситуацій розроблено мобільний додаток “**Абетка ДСНС**” для смартфонів з операційною системою **Android**.

“**Абетка ДСНС**” розкриває порядок дій населення під час надзвичайних подій і ситуацій різноманітного походження, а також містить інформацію про вибухонебезпечні предмети (боєприпаси) та актуальний прогноз погоди.

Завантажити мобільний додаток для смартфонів на Android можна в GooglePlay

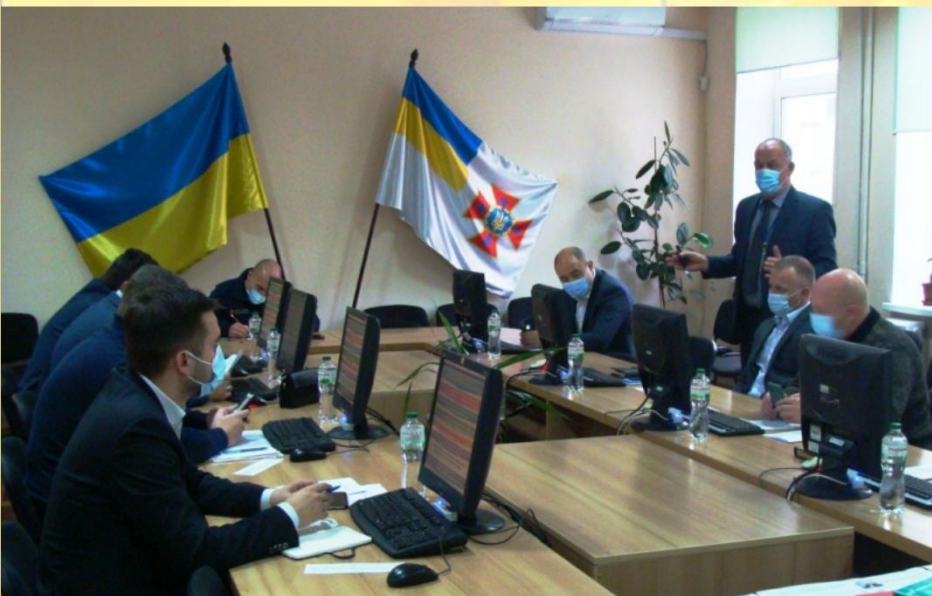
<https://play.google.com/store/apps/details?id=abetka.dsns.gov.ua>

Вимоги керівних документів щодо навчання населення діям у НС

Питання захисту населення від негативних наслідків НС є невід'ємною частиною державної політики, однією з найважливіших функцій центральних органів виконавчої влади, місцевих держадміністрацій, керівників СГ і навчальних закладів.

Документи з питань ЦЗ проголошують, що **навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях** є одним з головних завдань ЦЗ.

Кодекс цивільного захисту

Одним з основних завдань Єдиної державної системи ЦЗ є:

«навчання населення поведінці та діям у разі виникнення надзвичайної ситуації».

(витяг зі ст 8 Кодексу ЦЗ)

Стаття 39. Організація навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях

1. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях здійснюється:

- 1) за місцем роботи - працюючого населення;
- 2) за місцем навчання - здобувачів освіти;
- 3) за місцем проживання - непрацюючого населення.

Стаття 40. Навчання працюючого населення

Навчання працюючого населення діям у НС є **обов'язковим** і здійснюється в робочий час за рахунок коштів роботодавця за програмами підготовки населення діям у НС, а також під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань ЦЗ

Кодекс цивільного захисту

Стаття 40. Навчання працюючого населення (продовження статі)

«Навчання працівників центральних органів виконавчої влади, інших органів державної влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання із числа керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, організовується роботодавцем відповідно до порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту, затвердженого Кабінетом Міністрів України». (ПКМУ № 819 від 13.10.2013 р.)

Основні завдання ЄДС ЦЗ у режимі повсякденного функціонування:

- організація підготовки фахівців цивільного захисту, підготовка керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів щодо цивільного захисту, **навчання населення діям у разі виникнення надзвичайних ситуацій**

(витяг з п.24 Положення про ЄДС ЦЗ, затвердженого Постановою КМУ №11 від 09.01 2014).

Основні складові цивільного захисту

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Захист населення та територій від НС

1. Оповіщення про загрозу або виникнення НС.
2. Інформування у сфері ЦЗ.
3. Укриття населення у захисних спорудах ЦЗ.
4. Заходи з евакуації.
5. Інженерний захист територій.
6. Радіаційний і хімічний захист населення і територій.
7. Медичний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.
8. Біологічний захист населення, тварин і рослин.
9. Психологічний захист населення.
10. Організація навчання населення діям у НС.

Запобігання НС

I. Державне регулювання діяльності СГ з питань ЦЗ:

1. Моніторинг і прогнозування НС.
2. Державна стандартизація у сфері ЦЗ.
3. Експертиза у сфері ЦЗ.
4. Державний нагляд (контроль) з питань ЦЗ.
5. Атестація аварійно-рятувальних служб та рятувальників.
6. Страхування.

II. Забезпечення техногенної безпеки.

III. Забезпечення пожежної безпеки.

IV. Державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки.

Реагування на НС та ліквідація їх наслідків

1. Організаційні заходи органів влади. Функціонування Центрів (пунктів) управління в НС.
2. Система екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112.
3. Керівник робіт та штаб з ліквідації наслідків НС.
4. Залучення сил ЦЗ до ліквідації НС.
5. Введення режимів функціонування територій.
6. Проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж.
7. Життєзабезпечення постраждалих.
8. Проведення відновлювальних робіт.
9. Надання допомоги постраждалим від НС.

Забезпечення заходів ЦЗ

1. Фінансове забезпечення.
2. Матеріально-технічне забезпечення. Матеріальні резерви.
3. Кадрове забезпечення.
4. Навчання (підготовка, перепідготовка) персоналу.
5. Наукове забезпечення.

ПЕРШЕ НАВЧАЛЬНЕ ПИТАННЯ

**Порядок підготовки до
дій за призначенням
органів управління, сил
цивільного захисту.**

Порядок проведення навчання керівного складу з питань цивільного захисту

КАБІNET МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 23 жовтня 2013 р. № 819

**Про затвердження
Порядку проведення
навчання керівного складу
та фахівців, діяльність
яких пов'язана з
організацією і
здійсненням заходів з
питань цивільного захисту**

Навчання осіб керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, **здійснюється шляхом проведення функціонального навчання та практичної підготовки.**

Пункти 7 ПОРЯДКУ проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, затвердженого Постановою КМУ від 23 жовтня 2013 р. № 819 (із змінами)

ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
від 23 жовтня 2013 року № 819 (зі змінами)

«Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту»

**ПІДГОТОВКА
КЕРІВНОГО СКЛАДУ І ФАХІВЦІВ**

**ФУНКЦІОНАЛЬНЕ
НАВЧАННЯ**

Навчання осіб, які за класифікацією професій належать до керівників, професіоналів і фахівців, з метою набуття та систематичного оновлення спеціальних знань, умінь та навичок з питань цивільного захисту.

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

Закріплення керівним складом і фахівцями теоретичних знань з питань цивільного захисту та набуття ними навичок і досвіду виконання завдань та функцій під час командно-штабних, штабних та спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту

Підготовка органів управління та сил цивільного захисту

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 26 червня 2013 р. № 443

**Про затвердження
Порядку підготовки до
дій за призначенням
органів управління
та сил цивільного захисту**

**Підготовка
здійснюється з метою
забезпечення
готовності органів
управління та сил
цивільного захисту до
виконання завдань
цивільного захисту в
мирний час і особливий
період**

Основними завданнями з підготовки органів управління та сил цивільного захисту є:

поглиблення теоретичних знань, набуття практичних умінь і відпрацювання практичних навичок, необхідних для проведення заходів з цивільного захисту;

відпрацювання злагодженості дій органів управління та сил цивільного захисту під час проведення заходів з цивільного захисту;

проведення оцінки стану готовності органів управління та сил цивільного захисту до дій, спрямованих на запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;

навчання керівного складу та фахівців органів управління та сил ЦЗ з питань застосування сучасних засобів зв'язку і автоматизації управління, спеціальної техніки, обладнання та інструментів;

впровадження в практику передового досвіду з підготовки органів управління та сил цивільного захисту.

п. 3 Постанови КМУ від 26 червня 2013 р. № 443

Підготовка органів управління

- Підготовка органів управління та сил цивільного захисту здійснюється відповідно до плану основних заходів цивільного захисту України на відповідний рік
- Фінансування заходів з підготовки органів управління та сил цивільного захисту здійснюється залежно від їх рівня за рахунок відповідних бюджетних призначень, а також коштів суб'єктів господарювання.

Підготовка органів управління

Порядок дій органів управління та сил цивільного захисту під час проведення заходів з підготовки визначається відповідно до:

- планів цивільного захисту на особливий період,
- планів проведення цільової мобілізації для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій державного рівня у мирний час,
- заходів з проведення цільової мобілізації, передбачених у мобілізаційних планах,
- **планів реагування на надзвичайні ситуації,**
- планів локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки,
- **інструкцій щодо дій персоналу суб'єкта господарювання у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій (з чисельністю персоналу 50 осіб і менше).**

Підготовка органів управління

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 26 червня 2013 р. № 443

**Про затвердження
Порядку підготовки до
дій за призначенням
органів управління
та сил цивільного
захисту**

- Види заходів з підготовки, періодичність та тривалість їх проведення, склад органів управління та сил цивільного захисту, що залучаються до їх проведення, визначені у додатку.

ВИДИ ЗАХОДІВ З ПІДГОТОВКИ

КШН з органами управління та силами цивільного захисту ЄДСЦЗ

Періодичність проведення заходу	Тривалість проведення заходу	-посадові особи Ради національної безпеки і оборони України (за згодою); -члени Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (за згодою) -органи управління та сили цивільного захисту функціональних і територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту (за рішенням керівника навчання) -апарат та територіальні органи ДСНС, формування Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту (за рішенням Голови ДСНС)
один раз на 5 років	3 доби	

Штабне навчання з органами управління цивільного захисту ЄДСЦЗ

Періодичність проведення заходу	Тривалість проведення заходу	-члени Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (за згодою); -органи управління цивільного захисту функціональних та територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту (за рішенням керівника навчання); -апарат та територіальні органи ДСНС (за рішенням Голови ДСНС).
Один раз на 3 роки	2 доби	

КШН з органами управління та силами цз функціональної підсистеми ЄДСЦЗ

Періодичність проведення заходу	Тривалість проведення заходу	-органи управління та сили цивільного захисту функціональної підсистеми ЄДСЦЗ (за рішенням керівника навчання, але не менш як 50 відсотків загальної кількості сил цивільного захисту функціональної підсистеми); -відповідні формування Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту (за рішенням Голови ДСНС
один раз на 5 років	2 доби	

Штабне тренування з органами управління та силами ЦЗ функціональної підсистеми ЄДСЦЗ

Періодичність проведення заходу	Тривалість проведення заходу	-структурні підрозділи центрального органу виконавчої влади, що створив функціональну підсистему ЄДСЦЗ; -та органи управління сил цивільного захисту функціональної підсистеми (за рішенням керівника навчання, але не менш як 50 відсотків загальної кількості сил цивільного захисту функціональної підсистеми).
Один раз на 3 роки	1 доба	

КШН з органами управління та силами ЦЗ територіальної підсистеми ЄДСЦЗ

Періодичність проведення заходу один раз на 5 років	Тривалість проведення заходу 3 доби	-органи управління та сили цивільного захисту територіальної підсистеми ЄДСЦЗ та її ланок; - регіональна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (за рішенням керівника навчання, але не менш як 50 відсотків загальної кількості); -відповідні формування -Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту (за рішенням Голови ДСНС.
--	--	---

Штабне тренування з органами управління територіальної підсистеми ЄДСЦЗ

Періодичність проведення заходу	Тривалість проведення заходу	-структурні підрозділи органів управління цивільного захисту територіальної підсистеми ЄДСЦЗ та її ланок; - органи управління сил цивільного захисту територіальної підсистеми; - регіональна комісія з питань ТЕБ та НС (за рішенням керівника навчання, але не менш як 50 відсотків загальної кількості
Один раз на 3 роки	1 доба	

КШН з органами управління та силами ЦЗ ланки територіальної підсистеми ЄДСЦЗ

Періодичність проведення заходу	Тривалість проведення заходу	- орган управління та сили цивільного захисту ланки територіальної підсистеми ЄДСЦЗ; - місцева комісія з питань ТЕБ та НС; - відповідні формування Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту (за рішенням Голови ДСНС).
один раз на 5 років	2 доби	

Штабне тренування з органами управління та силами ЦЗ ланки територіальної підсистеми ЄДСЦЗ

Періодичність проведення заходу	Тривалість проведення заходу	- місцева комісія з питань ТЕБ та НС; - відповідні структурні підрозділи органу управління ланки територіальної підсистеми ЄДСЦЗ; - органи управління сил цивільного захисту ланки територіальної підсистеми.
Один раз на 3 роки	1 доба	

Спеціальне навчання (тренування) формувань аварійно-рятувальної служби функціональної підсистеми ЄДСЦЗ

Періодичність проведення заходу	Тривалість проведення заходу	-аварійно-рятувальна служба відповідної функціональної підсистеми ЄДСЦЗ; - відповідні формування ОРС ЦЗ (за рішенням Голови ДСНС)
Один раз на 3 роки	1 доба	

Спеціальне навчання (тренування) формування цивільного захисту спеціалізованої служби ЦЗ

Періодичність проведення заходу	Тривалість проведення заходу	- керівний склад і фахівці спеціалізованої служби цивільного захисту регіону; - ланок територіальної підсистеми ЄДСЦЗ (визначається керівником навчання (тренування)).
Один раз на 3 роки	1 доба	

Підготовка органів управління

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 26 червня 2013 р. № 443

**Про затвердження
Порядку підготовки до
дій за призначенням
органів управління
та сил цивільного
захисту**

здійснюється шляхом проведення командно-штабних навчань та штабних тренувань з керівним складом і фахівцями органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з цивільного захисту, керівниками підрозділів (служб, формувань) сил цивільного захисту, керівниками підрозділів (посадовими особами) з питань цивільного захисту суб'єктів господарювання

КОДЕКС ЦЗ УКРАЇНИ *розділ VII, глава 19, стаття 92*

**ПКМУ *від 26.06.2013 № 443* «Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту»,
Наказ ДСНС України *від 29.01.2014 № 44* «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки та проведення командно-штабних навчань»**

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ:

Проведення командно-штабних навчань та штабних тренувань з керівним складом фахівцями органів місцевого самоврядування, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з цивільного захисту

СИЛ

ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ:

Проведення органами управління спеціальних, показових, експериментальних навчань (тренувань) з питань цивільного захисту

ПІДГОТОВКА ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ

Стаття 92. Підготовка до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту

1. Підготовка до дій за призначенням органів управління цивільного захисту здійснюється під час проведення командно-штабних (штабних) та інших навчань і тренувань.
3. Порядок підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту визначається Кабінетом Міністрів України. ([ПКМУ № 443 від 26.06.2013](#))

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 26 червня 2013 р. № 443

Про затвердження
Порядку підготовки
до дій за
призначенням
органів управління
та сил цивільного
захисту

11. Командно-штабні навчання є формою підготовки органів управління разом з підпорядкованими їм силами цивільного захисту.

12. Штабні тренування проводяться з метою набуття посадовими особами органів управління практичних навичок, необхідних для виконання завдань щодо запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, забезпечення злагодженості дій органів управління.

Підготовка сил цивільного захисту

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 26 червня 2013 р. № 443

**Про затвердження
Порядку підготовки до
дій за призначенням
органів управління
та сил цивільного
захисту**

● Підготовка сил цивільного захисту здійснюється шляхом проведення спеціальних, показових, експериментальних навчань (тренувань) з питань цивільного захисту.

● Організація підготовки сил цивільного захисту здійснюється органами управління, а також органами управління суб'єктів господарювання, у складі яких вони перебувають.

● Безпосередню підготовку сил цивільного захисту здійснюють їх керівники.

Практична підготовка працівників

■ Спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту є **формою практичної підготовки** працівників, зокрема керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту), що загалом визначає готовність підприємств, установ та організацій до реалізації планів реагування на надзвичайні ситуації (інструкцій щодо дій персоналу суб'єкта господарювання в разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій), локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки, цивільного захисту на особливий період.

Спеціальне об'єктове навчання з питань

ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ (на суб'єктах господарювання, віднесених до однієї із категорій цивільного захисту або тих, хто продовжує виробничу діяльність в особливий період чи має в користуванні хоча б один об'єкт підвищеної небезпеки)

Періодичність проведення заходу	Тривалість проведення заходу	<u>До проведення СОН залучаються:</u> -об'єктові комісії з питань надзвичайних ситуацій; -органи з евакуації; -штатні або позаштатні підрозділи (особи) з питань цивільного захисту підприємств, установ, організацій; -особи, на яких у разі виникнення НС покладаються функції керівника робіт з ліквідації наслідків НС та працівників штабу з ліквідації наслідків НС об'єктового рівня; -об'єктові аварійно-рятувальні служби (у разі утворення); -об'єктові спеціалізовані служби ЦЗ; -чергові (диспетчерські) служби (у разі утворення); -об'єктові формування ЦЗ (у разі утворення); -об'єктові добровільні пожежні дружини (команди); - працівники підприємства, установи, організації, яких планується залучити до проведення практичних заходів.
Один раз на 3 роки	До 2 діб	

Спеціальне об'єктове навчання з питань цивільного захисту на інших суб'єктах господарювання

Періодичність проведення заходу	Тривалість проведення заходу	<u>До проведення СОН залучаються:</u> -об'єктові комісії з питань надзвичайних ситуацій; -органи з евакуації; -штатні або позаштатні підрозділи (особи) з питань цивільного захисту підприємств, установ, організацій; -особи, на яких у разі виникнення НС покладаються функції керівника робіт з ліквідації наслідків НС та працівників штабу з ліквідації наслідків НС об'єктового рівня; -об'єктові аварійно-рятувальні служби (у разі утворення); -об'єктові спеціалізовані служби ЦЗ; -чергові (диспетчерські) служби (у разі утворення); -об'єктові формування ЦЗ (у разі утворення); -об'єктові добровільні пожежні дружини (команди); - працівники підприємства, установи, організації, яких планується залучити до проведення практичних заходів.
Один раз на 3 роки	Від 4 до 8 годин	

Показове експериментальне навчання (тренування) з питань цивільного захисту

Періодичність проведення заходу	Тривалість проведення заходу	визначається керівником навчання (тренування)
За необхідн.	Визнач. керівником	

Спеціальні об'єктові тренування з питань цивільного захисту спеціалізованих служб та формувань цивільного захисту

Періодичність проведення заходу	Тривалість проведення заходу	До проведення спеціального тренування залучають: • працівників, які входять до складу спеціалізованої служби цивільного захисту, формування цивільного захисту; • чергову (диспетчерську) службу підприємства, установи, організації (у разі утворення); • об'єктову добровільну пожежну дружину (команду).
Не менше одного разу на рік	Від 4 до 8 годин	

Організація практичної підготовки:

Розробляються:

✓ разом з територіальними органами ДСНС - **плани-графіки** проведення практичної підготовки осіб керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту на рік, що затверджуються відповідними керівниками ланок територіальної підсистеми ЄДСЦЗ;

✓ **переліки навчально-виробничих робіт** для проведення інструкторсько-методичних занять та інструктажів з практичної підготовки;

✓ **графіки проведення консультацій** майстрами виробничого навчання.

Спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань ЦЗ

На підготовчому етапі його учасникам надається інформація про зміст та структуру їх дій за планами ЦЗ у складі утворених суб'єктом господарювання постійних чи тимчасових органів управління або сил цивільного захисту.

На етапі проведення навчання, тренування через імітаційне моделювання елементів обстановки за НС проходить практичне відпрацювання завдань передбачених планами ЦЗ та проробка алгоритму організованих у визначений період часу дій в умовах, наближених до реальних.

Основні положення з організації, підготовки та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту подані у Порядку затвердженому наказом МВС від 28.11.2019 р. № 991.

СПЕЦІАЛЬНІ ОБ'ЄКТОВІ НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ ЦЗ

Підготовчий період: Добір керівництва навчанням і посередників, організація їх підготовки;

- ❖ Розробка організаційних та навчально-методичних документів та кошторису витрат;
- ❖ Підготовка навчальних місць, містечок та натурних діляниць;
- ❖ Оцінка готовності персоналу, який залучається до навчання, засобів імітації, систем управління та оповіщення

**Наказ про
підготовку і
проведення
СОН
(за 45 днів)**

**Кошторис на
підготовку та
проведення
СОН**

Наказ визначає: вихідні дані (тема, навчальні цілі, строк та місце проведення), призначається керівництво спеціального навчання, а також визначаються склад тих, хто навчається, посередники при них, порядок їх підготовки і допуску до спеціального навчання, строки та обсяг робіт з підготовки місць (ділянок) проведення практичних заходів, відповідальні виконавці, матеріально-технічне забезпечення, кошторис на підготовку та проведення спеціального навчання

План проведення СОН з додатками:

- схема об'єкта з графічним показом ділянок, рубежів, пунктів відтворення обстановки та переліком засобів імітації;
- почасовий графік нарощування обстановки з переліком ввідних;
- схема розгортання сил і засобів у місцях (на ділянках) відпрацювання практичних заходів та їх зміст;
- таблиць термінових донесень за спеціальним навчанням

Особисті плани керівника, заступників, помічників, посередників

Акт оцінки готовності (допуск) персоналу до проведення СОН

Проведення СОН

План проведення спеціального об'єктового навчання (з додатками)

**Підведення
підсумків СОН**

**Обговорення підсумків
СОН на засіданні
комісії з питань НС**

**Наказ про стан
готовності СГ до
вирішення завдань ЦЗ**

**Звіт про організацію
підготовки та
проведення СОН**

Спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань ЦЗ

- ✓ **проводять в робочий час за рахунок коштів роботодавця;**
- ✓ **планування, організацію та проведення навчань і тренувань забезпечують керівники підприємств, установ, організацій.**

План-графік проведення практичної підготовки:

З метою надання допомоги в підготовці та проведенні навчань, а також залучення до їх проведення необхідних аварійно-рятувальних служб (пожежно-рятувальних підрозділів) місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування на підставі графіків проведення таких навчань і тренувань складаються і затверджуються плани-графіки проведення практичної підготовки осіб керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту, на рік.

Допомогу надають НМЦ ЦЗ та БЖД.

**Положення про організацію навчального процесу
з функціонального навчання, затвердженим
наказом МВС України від 21 жовтня 2014 року № 1112,
zareєстрованим у Міністерстві юстиції України
05 листопада 2014 року за № 1398/26175 (зі змінами).**

Методичне керівництво практичною підготовкою:

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 26 червня 2013 р. № 443

Про затвердження
Порядку підготовки до
дій за призначенням
органів управління
та сил цивільного
захисту

Методичне керівництво підготовкою органів управління та сил ЦЗ, ведення обліку проведених заходів з підготовки на державному рівні - **здійснює ДСНС**, на регіональному рівні - **територіальний орган ДСНС**

Для здійснення обліку спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту керівники підприємств, установ та організацій у десятиденний строк після їх проведення надають до територіального органу ДСНС звіт про організацію підготовки та проведення спеціального об'єктового навчання (тренування) з питань цивільного захисту.

Навчально-матеріальна база з практичного навчання

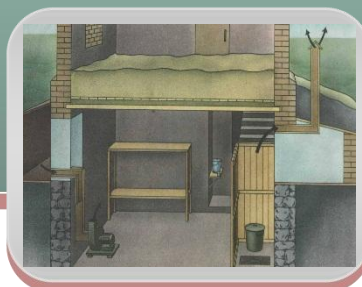
Навчальне містечко

території з спеціальними майданчиками, спорудами, елементами комунально-технічних і енергетичних мереж для навчання роботі з пошуку, рятування, пожежогасіння, усунення аварій на мережах водогазо-електропостачання, каналізації і зв'язку, проведення знезараження та санітарної обробки.

Захисна споруда

використовується для навчання різних категорій населення щодо приведення у готовність систем життєзабезпечення колективного захисту та їхньої експлуатації, порядку укриття та правил поведінки у таких спорудах.

Диспетчерський пункт

приміщення диспетчерів використовуються для надбання практичних навиків з прогнозування аварійних ситуацій з викидом НХР, оповіщення та інформування про аварію населення, органів управління та сил за планами взаємодії.

**Організація навчання
населення, працівників
структурного підрозділу
МОВВ діям у
надзвичайних ситуаціях.**

Навчання населення діям у НС

сукупність організаційних і навчально-методичних заходів щодо **підвищення теоретичних і практичних знань** для населення, набуття й закріплення **практичних навичок**, необхідних для збереження життя та здоров'я людей **в умовах НС** й під час виконання невідкладних робіт у зоні НС або в осередку ураження

Навчання

– цілеспрямований, систематичний процес, який **здійснюється з метою опанування знаннями, вміннями і навичками** під керівництвом педагогів, підготовлених майстрів, інструкторів, наставників в ході якого **вирішуються завдання освіти, виховання і загального розвитку.**

Сучасні форми навчання

НС відбуваються чи поширюються через:

- свідомі чи несвідомі дії людини
- невміння населення правильно діяти в умовах НС

наслідки

**Обов'язок громадян – вивчати
способи захисту від НС та дій у разі
їх виникнення!!!**

Принципи підготовки населення до дій у НС:

- обов'язковість підготовки усіх вікових та соціальних груп населення до дій у НС
- вироблення морально-психологічної стійкості та готовності до розумного ризику під час дій у НС
- використання передових освітніх та культурних традицій, що склалися під час ліквідації НС, позитивного досвіду зарубіжних країн

Мета підготовки населення діям у НС

забезпечення на державному,
регіональному, місцевому та
об'єктовому рівнях єдності і
п о с т у п о в о с т і щ о д о
обов'язкового **вивчення** і
набуття практичних навичок
основних способів захисту від
небезпек, викликаних НС

Механізм навчання населення діям у НС

Прийняті законодавчі акти забезпечують **удосконалення нормативно-правового механізму з організації навчання населення діям у НС**, направленого на якісні зміни всього спектру техногенних і природних загроз.

Навчання населення щодо поведінки та дій у разі виникнення НС є **одним із основних завдань ЄДСЦЗ**.

Кодекс цивільного захисту України, ст. 8

Навчання населення здійснюють шляхом:

- курсового навчання;
- виробничого навчання;
- індивідуального навчання;
- практичної підготовки

Форми навчання:

- функціональне навчання;
- навчально-методичні збори;
- підготовка в навчальних групах за місцем роботи або навчання;
- просвітницька робота з населенням

Навчання населення здійснюється:

**у НМЦ ЦЗ та БЖД – особи керівного складу і фахівці,
пов'язані з виконанням питань ЦЗ**

за місцем роботи - працююче населення

**за місцем навчання – здобувачі освіти (діти дошкільного віку, учні,
студенти)**

за місцем проживання - непрацююче населення

ПКМУ від 26 червня 2013 р. № 444

**Про затвердження Порядку здійснення навчання
населення діям у надзвичайних ситуаціях**

Організація навчання населення

Навчання здійснюється: центри
...ого захисту

КАБІNET МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 26 червня 2013 р. № 444

**Про затвердження
Порядку здійснення
навчання населення
діям у надзвичайних
ситуаціях**

працюючого та
непрацюючого - на ДСНС,
Раді міністрів Автономної
Республіки Крим, місцеві
державні адміністрації,
органи місцевого
самоврядування;
здобувачів освіти - на МОН.

**Навчально-методичне забезпечення навчання
населення здійснюється ДСНС разом з МОН.**

НАВЧАННЯ НАСЕЛЕННЯ СКЛАДАЄТЬСЯ З:

- ☐ навчання безпосередньо на підприємствах, в установах та організаціях;
- ☐ навчання за межами підприємств, установ та організацій керівного складу і фахівців з питань цивільного захисту та пожежної безпеки;
- ☐ практичної підготовки під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту;
- ☐ навчання під час здобуття відповідного рівня освіти у закладах освіти;
- ☐ самостійного вивчення інформації про дії в умовах надзвичайних ситуацій.

НАВЧАННЯ НАСЕЛЕННЯ У СФЕРІ ЦЗ

КАТЕГОРІЇ

Керівний
склад ЦЗ,
управлінські
кадри,
фахівці

Працівники
СГ

Здобувачі
освіти

Непрацююче
населення

Місце навчання

НУЦЗУ,
НМЦ ЦЗ та
БЖД

Суб'єкт
господарю-
вання
(СГ)

Заклади
освіти

КП ЦЗ
ЖЕО

Мета навчання керівного складу та фахівців

- **набуття навичок** створювати та реалізовувати управлінські рішення в межах посадових обов'язків щодо запобігання виникненню, локалізації та ліквідації НС та управління силами ЦЗ
- **практичне відпрацювання** способів захисту і дій у НС відповідно до спланованих режимів функціонування ЄДС ЦЗ
- **підготування особового складу** спеціалізованих служб та формувань практичним діям під час виконання рятувальних та інших невідкладних робіт у зоні НС або осередку ураження

Організаційна структура функціональної підготовки з питань цивільного захисту

Особи керівного складу органів управління цивільного захисту

! У перший рік призначення на посаду і в подальшому **один раз на три-п'ять років !**

Керівники місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування і їх заступники.

Керівники структурних підрозділів (управлінь, відділів, секторів) місцевих ОВВ і ОМС, які забезпечують у межах законодавства виконання завдань цивільного захисту у певній сфері суспільного життя (крім штатних підрозділів (посадових осіб) з питань ЦЗ, та особи, які очолюють територіальні спеціалізовані служби і формування цивільного захисту)

Посадові особи місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, які виконують обов'язки секретарів комісій з питань евакуації, комісій з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій

Постанова КМ України від 28 березня 2018 р. № 230

Організація навчального процесу з функціонального навчання:

Розробляються:

✓ Програма функціонального навчання що за погодженням із ДСНС затверджується відповідним керівником територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту;

✓ План комплектування з навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією та здійсненням заходів цивільного захисту на відповідний рік.

Мета навчання працюючого населення

- **практичне відпрацювання способів захисту і дій у НС відповідно до спланованих режимів функціонування ЄДС ЦЗ**
- **підготування особового складу спеціалізованих служб та формувань практичним діям під час виконання рятувальних та інших невідкладних робіт у зоні НС або осередку ураження**

ДСТУ 50058:2008

Безпека у надзвичайних ситуаціях.

Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.

Основні положення

Організація навчання працюючого населення діям у НС

Навчально-методичні центри
цивільного захисту

Навчання працюючого населення здійснюється безпосередньо:

на підприємстві, в установі та організації згідно з програмами підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях;

під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту.

Організація навчання працюючого населення діям у НС

Навчально-методичні центри

Публічного заохисту

- Програми підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях розробляються і затверджуються підприємствами, установами, організаціями на підставі програм та організаційно-методичних вказівок з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях, що розробляються і затверджуються ДСНС, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування.
- Програми навчання з питань пожежної безпеки погоджуються із ДСНС.

Змістовність програм теоретичного навчання працівників

Форми теоретичного навчання працівників

Результатом проведення занять є формуванню психологічної готовності до дій у НС

Курсове навчання

Передбачає формування навчальних груп і здійснюється в навчальних класах або на об'єктах навчально-виробничої бази

Переважно працівники
спеціалізованих служб і формувань

Вивчення теоретичного матеріалу самостійно та у формі консультацій з керівниками навчальних груп або іншими особами

Індивідуальне навчання

Курсова (групова) форма навчання:

Навчально-методичні центри

Цивільного захисту

- ✓ навчання проводиться в робочий час **керівниками навчальних груп**, призначеними із числа керівників (заступників керівників) відповідних структурних підрозділів підприємства, установи, організації;
- ✓ **для набуття знань та методичних навичок у проведенні занять і консультацій призначені керівники навчальних груп проходять короткострокову спеціальну підготовку у навчально-методичних центрах сфери цивільного захисту.**

Індивідуальна форма навчання:

Навчально-методичні центри

Цивільного захисту

- ✓ працівник вивчає теми самостійно та шляхом консультацій у керівника навчальної групи у визначені відповідними графіками дні та години;
- ✓ має бути створений необхідний фонд спеціальної навчальної літератури, яка рекомендована ДСНС

Орієнтовний розподіл навчального часу за розділами програми загальної підготовки та формами навчання

Найменування розділу	Форма навчання, години		
	курсове навчання	індивідуальне навчання	спеціальні об'єктові навчання, тренування
Теоретична складова			
Основні способи захисту і загальні правила поведінки в умовах загрози та виникнення НС	1	5	—
Надання першої допомоги потерпілим	1	1	—
Організація заходів цивільного захисту на підприємстві, в установі, організації	1	2	—
Перевірка знань	1	—	—
Усього	4	8	—
Практична складова			
Протипожежні тренування	—	—	2
Спеціальне об'єктове навчання (тренування) з питань цивільного захисту	—	—	до 8
Усього	—	—	до 10
Разом	4	8	до 10

Рекомендована тематика та орієнтовний зміст тем за розділами програми

Розділ І. Основні способи захисту і загальні правила поведінки в умовах загрози та виникнення НС.

4.1.2. Тема 1. Основні способи захисту в умовах загрози та виникнення НС.

Основні поняття про НС. Порядок отримання інформації про загрозу і виникнення НС. Попереджувальний сигнал «Увага всім!».

Захисні споруди цивільного захисту, їх призначення та облаштування. Порядок заповнення захисних споруди правила поведінки працівників, які переховуються в них.

Принцип дії, індивідуальний підбір та правила користуванням протигазами, респіраторами.

Рекомендована тематика та орієнтовний зміст тем за розділами програми

Розділ І. Основні способи захисту і загальні правила поведінки в умовах загрози та виникнення НС.

4.1.2. Тема 2. Правила поведінки працівників під час НС природного характеру.

Правила поведінки і дії працівників при землетрусах.

Безпечні дії працівників у разі виникнення геологічних НС (пов'язаних із зсувами, обвалами або осипами, осіданням земної поверхні, карстовими провалами або підтопленням).

Особливості негативного впливу гідрометеорологічних НС.

Правила безпечної поведінки у разі їх виникнення.

Основні причини виникнення та особливості пожеж у природних екологічних системах. Правила поведінки та заходи безпеки у разі їх виникнення.

Рекомендована тематика та орієнтовний зміст тем за розділами програми

Розділ І. Основні способи захисту і загальні правила поведінки в умовах загрози та виникнення НС.

4.1.3. Тема 3. Безпека працівників під час радіаційних аварій і радіаційного забруднення місцевості. Режими радіаційного захисту.

Ядерні установки та джерела іонізуючого випромінювання. Особливості радіаційного впливу на людину. Поняття про дози опромінення людини. Променева хвороба.

Побутові дозиметричні прилади, їх призначення та особливості користування.

Режими радіаційного захисту. Санітарна обробка працівників. Дезактивація приміщень, обладнання, техніки, виробничої території тощо.

Рекомендована тематика та орієнтовний зміст тем за розділами програми

Розділ І. Основні способи захисту і загальні правила поведінки в умовах загрози та виникнення НС.

4.1.4. Тема 4. Правила поведінки працівників при аваріях з викидом небезпечних хімічних речовин.

Характеристики основних небезпечних хімічних речовин.
Особливості їх впливу на організм людини.
Наслідки аварій з викидом небезпечних хімічних речовин.

Загальні правила поведінки та дії працівників при аваріях з викидом небезпечних хімічних речовин.

Проведення заходів з ліквідації наслідків аварій з викидом небезпечних хімічних речовин. Дегазація приміщень, обладнання, виробничої території тощо.

Рекомендована тематика та орієнтовний зміст тем за розділами програми

Розділ І. Основні способи захисту і загальні правила поведінки в умовах загрози та виникнення НС.

4.1.5. Тема 5. Вибухо та пожежонебезпека на виробництві. Рекомендації щодо дій під час виникнення пожежі. Основні поняття вибухобезпеки виробництва. Небезпечні фактори вибуху і захист від них. Правила поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів.

Стисла характеристика пожежної небезпеки підприємства, установи, організації. Протипожежний режим на робочому місці. Можливість виникнення та (або) розвитку пожежі. Небезпечні фактори пожежі. Дії працівників у разі загрози або при виникненні пожежі. Гасіння пожеж. Засоби пожежогасіння, протипожежне устаткування та інвентар, порядок

Рекомендована тематика та орієнтовний зміст тем за розділами програми

Розділ І. Основні способи захисту і загальні правила поведінки в умовах загрози та виникнення НС.

4.1.6. Тема 6. Правила поведінки і дії в умовах масового скупчення людей та в осередках інфекційних захворювань.

Безпека при масових скупченнях людей. Психологія натовпу. Правила безпечної поведінки у місцях масового перебування людей та у разі масового скупчення людей.

Поширення інфекційних хвороб серед населення. Джерела збудників інфекцій. Основні механізми передавання збудників інфекції.

Режимно-обмежувальні заходи (посилене медичне спостереження, обсервація, карантин). Правила поведінки в осередках інфекційних захворювань, особиста гігієна в цих умовах.

Основні напрямки профілактики інфекційних хвороб. Методи і засоби дезінфекції, дезінсекції, дератизації. Основні дезінфекційні засоби.

Рекомендована тематика та орієнтовний зміст тем за розділами програми.

Розділ II. Надання домедичної допомоги постраждалим.

Тема1. Порядок і правила надання домедичної допомоги при різних типах ушкоджень.

Основні правила надання домедичної допомоги в невідкладних ситуаціях. Проведення первинного огляду постраждалого.

Ознаки порушення дихання. Забезпечення прохідності дихальних шляхів. Проведення штучного дихання.

Ознаки зупинки роботи серця. Проведення непрямого масажу серця.

Перша допомога при ранах і кровотечах. Способи зупинки кровотеч. Правила та прийоми накладання пов'язок на рани.

Перша допомога при переломах . Прийоми та способи іммобілізації із застосуванням табельних або підручних засобів.

Рекомендована тематика та орієнтовний зміст тем за розділами програми

Розділ II. Надання домедичної допомоги постраждалим.

4.2.2. Тема 2. Порядок і правила надання першої допомоги при ураженні небезпечними речовинами, при опіках тощо. Невідкладна та перша допомога при отруєннях чадним газом, аміаком, хлором, іншими небезпечними хімічними речовинами.

Перша допомога при хімічних та термічних опіках, радіаційних ураженнях, втраті свідомості, тепловому та сонячному ударах.

Правила надання допомоги при утопленні.

Способи і правила транспортування потерпілих.

Своєчасне та правильне надання домедичної допомоги не тільки рятує життя постраждалому, але й забезпечує подальше успішне лікування хвороби або ушкодження, попереджує розвиток тяжких ускладнень.

Домедична допомога — це найпростіші невідкладні медичні дії, що виконуються безпосередньо на місці пригоди терміново після травми. Зазвичай, вона надається не медичними працівниками, а особами, що на момент пригоди знаходяться поруч, безпосередньо на місці пригоди або поблизу від постраждалого.

**Наказ Міністерства охорони здоров'я від 09.03.2022 № 441,
зареєстрований в Міністерстві юстиції України 28.03.2022 за № 356/37692,
«Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам
при невідкладних станах»**

ПРИ НАДАННІ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДОТРИМУЄМОСЬ НАСТУПНИХ ПРАВИЛ:

- **Зберігайте спокій.** Яка би серйозною не була травма чи небезпечна ситуація, паніка тільки послабить вашу здатність думати і знизить ефективність ваших дій. Крім того, при цьому ви втратите час - а в кризовій ситуації час може вирішити на користь життя чи смерті.
- **Уникайте непотрібного ризику.** Це не боягузтво. Ви не зможете нікому допомогти, якщо самі постраждаєте.
- **Перед тим як діяти, подумайте ретельно і спокійно**, але, по можливості, швидко.
- **Постарайтеся заспокоїти й утішити потерпілих.**
- **З'ясуйте, чи немає інших людей, що могли б допомогти вам справитися із ситуацією.** Зокрема, пошукайте, чи немає серед них медика чи людей, більш досвідчених, чим ви.
- **При оцінці наслідків нещасливого випадку максимально використовуйте свої органи почуттів. Запитуйте. Дивіться. Слухайте. Нюхайте. Потім подумайте і дійте.**

ЧОГО НЕ МОЖНА РОБИТИ З ПОСТРАЖДАЛИМ:

- Не можна проникати в тіло людини: виймати щось із рани чи проникати в неї або тампонувати.
- Не можна колоти ін'єкції, навіть якщо нас про це просять.
- Не можна давати людині будь-які медикаменти чи навіть воду — у деяких станах останнє навіть заборонено.
- Допомога надається лише якщо ви отримали згоду потерпілого.

Запитайте потерпілого чи дорослого, який за нього відповідає:

«Я можу вам допомогти?»

Будь-які дії починати після згоди.

Якщо людина без свідомості — треба все одно гучно і чітко запитати про згоду на надання допомоги.

Відсутність відповіді вважається згодою.

ТРИ СКЛАДОВІ БЕЗПЕКИ, ЯКІ ДОЗВОЛЯЮТЬ РЯТУВАТИ ЖИТТЯ ПОТЕРПІЛИМ

- **Особиста безпека**

Поставте собі запитання:

Чи безпечно підійти до місця події?

- **Біологічна безпека**

Ми не знаємо, чи здоровий потерпілий, чи ні. Не знаємо, чи в нього в даний момент є Covid, гепатит, туберкульоз або ВІЛ. Не знаємо, з якими біологічними рідинами ви навіть випадково можете стикнутись — блювота, слина, кров, сеча.

Саме тому починати допомагати постраждалому ми маємо, одягнувши звичайні **латексні чи нітрилові рукавички**.

- **Юридична безпека під час надання домедичної допомоги**

В Україні передбачена кримінальна відповідальність за залишення людини в небезпечному для життя стані. Це можуть довести свідки чи камери спостереження. І випадки притягнення до відповідальності існують.

Тож як мінімум потрібно викликати «швидку».

Другий важливий момент: **ми можемо робити тільки те, що є в протоколі надання домедичної допомоги.**

Рекомендована тематика та орієнтовний зміст тем за розділами програми.

Розділ III. Організація заходів цивільного захисту на підприємстві, в установі, організації.

4.3.1. Тема 1. Забезпечення виконання на підприємстві, в установі та організації завдань з цивільного захисту

Повноваження суб'єктів забезпечення цивільного захисту. Організаційна структура управління цивільним захистом підприємства, установи, організації. Об'єктові комісія з питань НС та евакооргани.

Відомості щодо об'єктових спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту. Відомча та добровільна пожежна охорона. Аварійно-рятувальне обслуговування підприємств, установ, організацій. Система керівництва рятувальними роботами, координація дій виробничого персоналу та залучених підрозділів і служб, які беруть участь у ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Права і обов'язки працівників у сфері цивільного захисту. Сприяння проведенню аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків НС у разі їх виникнення. Заходи життєзабезпечення постраждалих та соціального захисту і відшкодування матеріальних збитків постраждалим внаслідок НС.

Рекомендована тематика та орієнтовний зміст тем за розділами програми.

Розділ III. Організація заходів цивільного захисту на підприємстві, в установі, організації.

4.3.2. Тема 2. Виконання заходів захисту та дії працівників згідно з планами реагування на НС

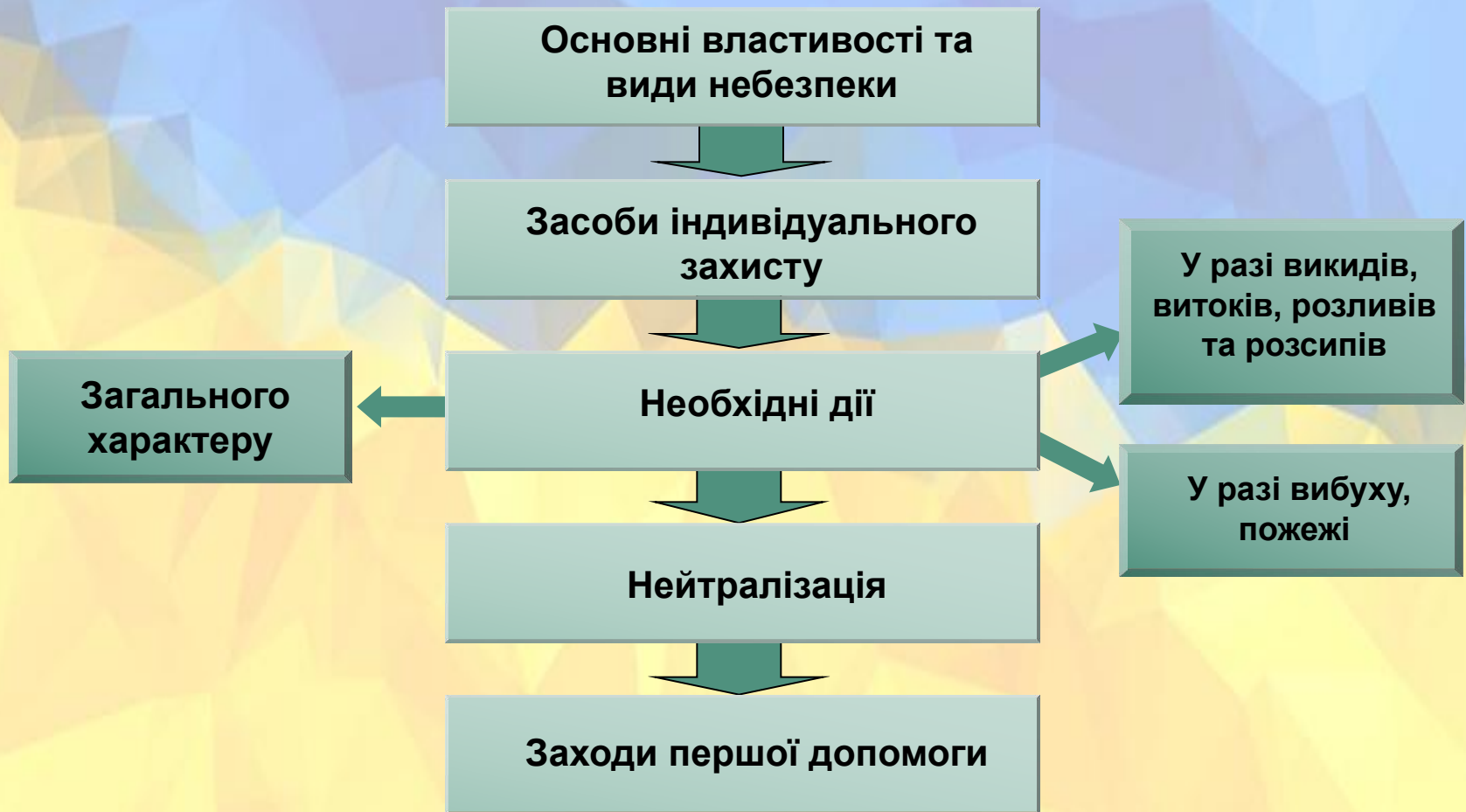
Об'єктовий план реагування на НС (інструкція щодо дій персоналу суб'єкта господарювання у разі загрози або виникнення НС). Прогнозовані природні загрози, територіальне розміщення потенційно небезпечних об'єктів, небезпечні виробничі фактори, характерні причини аварій (вибухів, пожеж тощо) на виробництві.

Об'єктова система оповіщення працівників. Дії персоналу щодо аварійної зупинки виробництва. Виведення працівників з небезпечної зони, порядок забезпечення їх засобами індивідуального захисту, місця розташування можливих сховищ, шляхи евакуації.

Інформування працівників щодо розвитку НС, місць розгортання і маневрування аварійно-рятувальних сил, залучення необхідних ресурсів, технічних і транспортних засобів, координації дій з населенням та заходів безпеки в зоні НС.

Структурно-логічна схема вивчення правил поведінки у НС

Особливості організації навчання на СГ із чисельністю працівників 50 і менше осіб

На підприємствах, в установах та організаціях **із чисельністю працівників 50 і менше осіб** навчання може здійснюватися **шляхом проведення інструктажів** за програмою загальної підготовки працівників, які проводяться особами з питань цивільного захисту, призначеними в межах штатної чисельності суб'єкта господарювання.

Документація з питань навчання персоналу діям у надзвичайних ситуаціях

І ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ПАТ

« ____ » _____

РОЗКЛАД

проведення навчання за «Програмою загальної підготовки до дій у надзвичайних ситуаціях працівників» ПАТ «Прогрес», які не призначені до складу формувань ЦЗ, на 201__ рік

Навчальна група № ____, « Керівник Сівко О.В.»

Дата	Номер та найменування теми	Форма навчання, години		Хто проводить
		Курсове навчання	Індивідуальне навчання	
11.01.201_	<u>Тема 1.</u> Основні способи захисту і загальні правила поведінки в умовах загрози та виникнення НС	1		<u>Сівко О.В.</u>
13.02.201_	<u>Тема 2</u> Правила поведінки працівників під час НС природного характеру		1	<u>Сівко О.В.</u>
10.04.201_	<u>Тема 3..</u> Безпека працівників під час радіаційних аварій і радіаційного забруднення місцевості. Режими радіаційного		1	Петрик М.І.
12.06.201_	<u>Тема 4.</u> <u>Вибухо</u> та пожежонебезпека на виробництві. Рекомендації щодо дій під час виникнення пожежі	1		Іванчук М.П., командир добр. пожеж. дружини
	<u>Розділ 4.2. Тема1.</u> Порядок і правила надання домашнієї допомоги при різних типах ушкоджень	1		Командир СД

Примітка: Індивідуальне навчання передбачає вивчення теоретичного матеріалу самостійно та у формі консультацій з керівником навчальної групи.

Посадова особа з питань ЦЗ

(Прізвище).

персоналу діям у надзвичайних ситуаціях

14

Закінчений « » 20 р[illegible]

Документація з питань навчання персоналу діям у надзвичайних ситуаціях

[illegible]

Документація з питань навчання персоналу діям у надзвичайних ситуаціях

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ПАТ «Прогрес»

Ю.Ф.Рубко
« » _____ 201 р.

ГРАФІК проведення консультацій з питань ЦЗ для працівників ПАТ «Прогрес»

№ з/п	Навчальна група	Керівник групи	Дата консультацій	Час консультацій
1	Навчальна група № 1. «Ланка зв'язку і оповіщення»	Мосійчук К. П.	3-4.02, 3-4.03, 2-3.04 1 1-12.05, 3-4.06, 2-3.07 3-4.08, 3-4.09, 5-6.10	14.00 – 16.00
2	Навчальна група № 2. «Аварійно-відновлювальна ланка»	Розгон О.М.	5-6.02, 5-6.03, 6-7.04 5-6.05, 4-5.06, 6-7.07 5-6.08, 7-8.09, 5-6.10	14.00 – 16.00
3	Навчальна група № 3. «Ланка з обслуговування сховища»	Гнатюк С.В.	9-10.02, 9-10.03 9-10.04 11-12.05 9-10.06 9-10.07 10-11.08 9-10.09 8-9.10	14.00 – 16.00
4	Навчальна група № 4. «Добровільна пожежна дружина»	Харчук Р.Ф.	11-12.02, 11-12.03, 9-10.04, 11-12.05, 11-12.06, 9-10.07 11-12.08, 10-11.09, 12-13.10	14.00 – 16.00
5	Навчальна група № 5. «Інженерно-технічні працівники та службовці»	Скорик О.В.	12-13.02 12-13.03 13-14.04 12-13.05 11-12.06 13-14.07 12-13.08, 14-15.09 12-13.10	14.00 – 16.00
6	Навчальна група № 6. «Денна група виробничого цеху»	Дубчак І.Л.	16-17.02 16-17.03 14-15.04 14-15.05 15-16.06 13-14.07 13-14.08 14-15.09 14-15.10	14.00 – 16.00
7	Навчальна група № 7. «Відділ збуту»	Берест Г.О.	16-17.02, 16-17.03 14-15.04, 14-15.05 15-16.06, 13-14.07 13-14.08 14-15.09 14-15.10	14.00 – 16.00

Посадова особа з питань ЦЗ

(Прізвище).

Документація з питань навчання персоналу діям у надзвичайних ситуаціях

КАРТКА
обліку індивідуальних консультацій

Дата	Хто надавав консультацію	Кому надавалися консультації	Пояснити консультації	Підпис особ. яка надавала консультацію

Посадова особа з питань ЦЗ
(Прізвище).

Навчально-матеріальна база з теоретичного навчання

Б

Навчальний клас

приміщення для занять
та кімната для
збереження приладів,
навчального майна,
наочних посібників.

Навчальний пункт

спеціальні приміщення
оснащені навчальними,
наочними посібниками
та іншим майном, для
проведення навчання і
просвітницької роботи
щодо практичних дій в
разі виникнення НС

Інформаційно- довідковий куток

виділене місце у якому
те м а т и ч н о
оформлюються стенди
та розміщуються інші
наочні посібники
відповідно до змісту
навчальних програм
та аналізу
ймовірних
небезпек
для об'єкту.

Інформаційно-довідковий куточок з питань цивільного захисту

Для отримання працівниками відомостей про конкретні дії у надзвичайних ситуаціях на підприємстві, в установі та організації обладнується з урахуванням особливостей виробничої діяльності **інформаційно-довідковий куточок з питань цивільного захисту**, що є частиною приміщення загального користування, у якій тематично оформляються стенди, розміщуються схеми, навчальні посібники і зразки, передбачені програмами підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях.

Тематичне наповнення інформаційно-довідкового куточка визначається з урахуванням заходів, передбачених планом реагування на надзвичайні ситуації, та містить інформацію про наявні можливості та ресурси підприємства, установи, організації з протидії небезпечним факторам, що ймовірні для місця їх розташування.

Порядок проведення інструктажів з питань цивільного захисту з працівниками

Техноспектр-Сервіс
(067) 855-44-00
ts.kiev.ua

ЖУРНАЛ

РЕЄСТРАЦІЇ ІНСТРУКТАЖІВ
З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ, ПОЖЕЖНОЇ
БЕЗПЕКИ ТА ДІЙ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

Розпочато « ____ » ____ 20__ р.
Закінчено « ____ » ____ 20__ р.

(назва підприємства, установи, організації)

Особи у разі прийняття на роботу та працівники щороку за місцем роботи проходять інструктаж з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях.

Програми проведення інструктажів (вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий), програми навчання посадових осіб з питань пожежної безпеки та програми спеціального навчання (пожежно-технічний мінімум) затверджуються керівниками підприємств, установ та організацій.

Порядок затвердження таких програм, організації та контролю їх виконання визначається МВС

(Наказ МВС від 05.12.2019 № 1021 «Про затвердження Порядку затвердження програм навчання та інструктажів з питань пожежної безпеки, організації та контролю за їх виконанням», Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2020 р. за N 108/34391).

Журнал реєстрації інструктажів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях з працівниками

№ з/п	Дата	Вид інструктажу (вступний, первинний, повторний, позаплановий) та назва або номер інструкції, за якою отримано інструктаж	Прізвище, ім'я, по батькові особи, яку інструктують	Посада (професія) особи, яку інструктують (для вступного інструктажу зазначається найменування підрозділу, куди направляється особа)	Прізвище, ініціали, посада особи, яка інструктує	Підписи		Примітки
						особи, яку інструктують	особи, яка інструктує	
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ на СГ

ТЕОРЕТИЧНА СКЛАДОВА

Навчання безпосередньо на СГ

Навчання працюючого персоналу здійснюється безпосередньо на СГ:

- за програмою загальної підготовки працівників СГ;
- за програмами спеціальної підготовки працівників, що входять до складу спеціалізованих служб та формувань ЦЗ СГ.

Навчання персоналу здійснюється шляхом:

- курсового навчання;
- індивідуального навчання.

(НА СГ із чисельністю працівників 50 і менше осіб навчання може здійснюватися шляхом проведення інструктажів за програмою загальної підготовки працівників, які проводяться особами з питань цивільного захисту)

Навчання в НМЦ ЦЗ та БЖД м. Києва

Керівного складу та фахівців СГ, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту

Навчання осіб керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, здійснюється шляхом проведення **функціонального навчання** (один раз на три роки) та **практичної підготовки** (тренувань та навчань з питань ЦЗ відповідно до планів реагування (інструкції щодо дій персоналу при НС))

ПРАКТИЧНА СКЛАДОВА

Об'єктові тренування з питань цивільного захисту (не менше 1 разу на рік);
Спеціальне об'єктові навчання з питань цивільного захисту (1 раз на 3 роки)

Тренування з евакуації працівників СГ у разі виникнення пожежі проводиться не рідше одного разу на півроку

проводяться практичні тренування всіх працівників щодо забезпечення безпечної та швидкої евакуації працівників СГ

Навчання непрацюючого населення

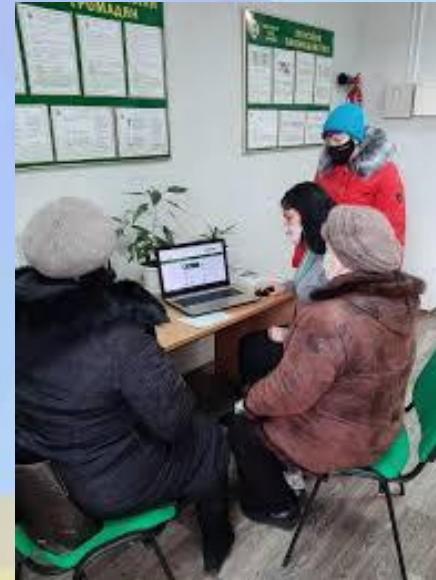
Навчання непрацюючого населення діям у надзвичайних ситуаціях здійснюється шляхом:

проведення інформаційно-просвітницької роботи за місцем проживання;

самотійного вивчення загальної програми навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях та інших інформаційно-довідкових матеріалів з питань цивільного захисту, правил пожежної безпеки у побуті та громадських місцях.

Мета та основні завдання навчання непрацюючого населення

- **вивчення правил поведінки і основних способів захисту в умовах НС**
- **формування практичних навичок щодо індивідуальних і колективних дій в умовах НС**
- **засвоєння правил користування колективними та індивідуальними засобами захисту і їх практичне використання**
- **набуття практичних навичок надання домедичної допомоги постраждалим**

Консультаційний пункт

– спеціальне приміщення, оснащене наочними засобами навчання та навчальними посібниками для надання консультаційно-методичної допомоги населенню щодо вивчення загальної програми підготовки сфері ЦЗ, інформування його за місцем проживання щодо НС, а також діям під час них

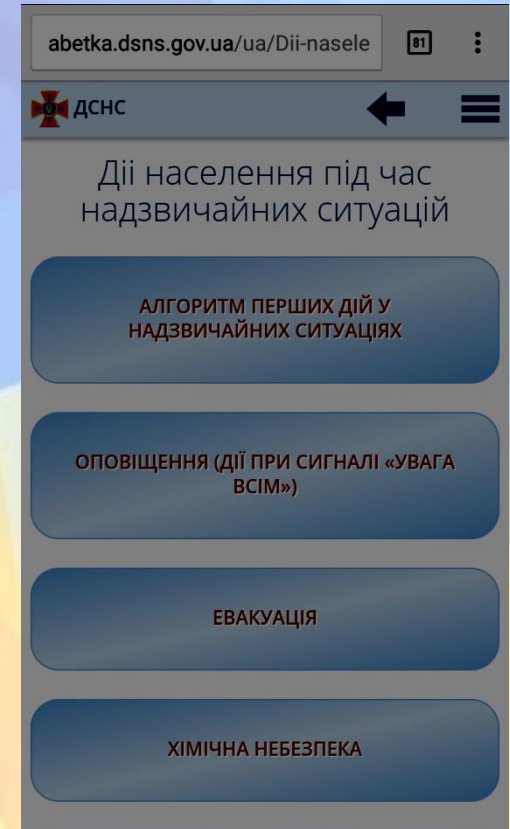
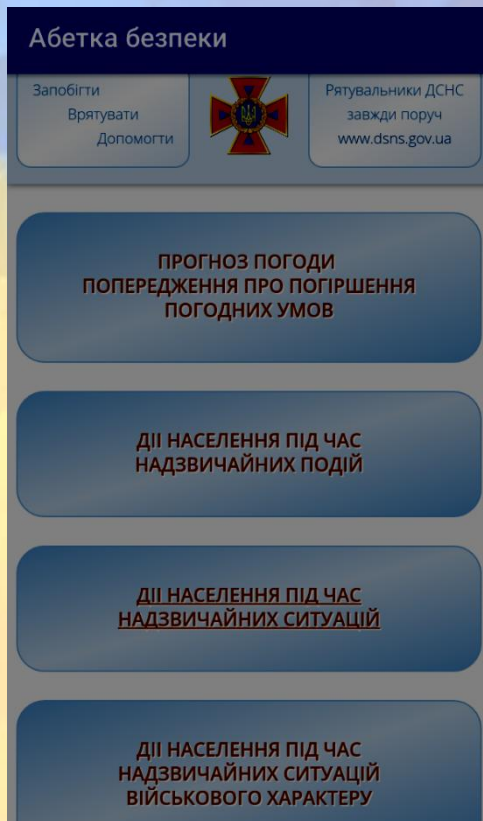
Мобільний навчально-консультаційний пункт

Мобільні навчально-консультаційні пункти з навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях є осередком консультаційної, просвітницько-інформаційної роботи і пропаганди знань з питань цивільного захисту та безпеки життєдіяльності серед мешканців населеного пункту, де він розгортається.

Запровадження постійних рубрик у ЗМІ, зокрема друкованих, а також за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, аудіовізуальних та інтерактивних засобів та соціальної реклами

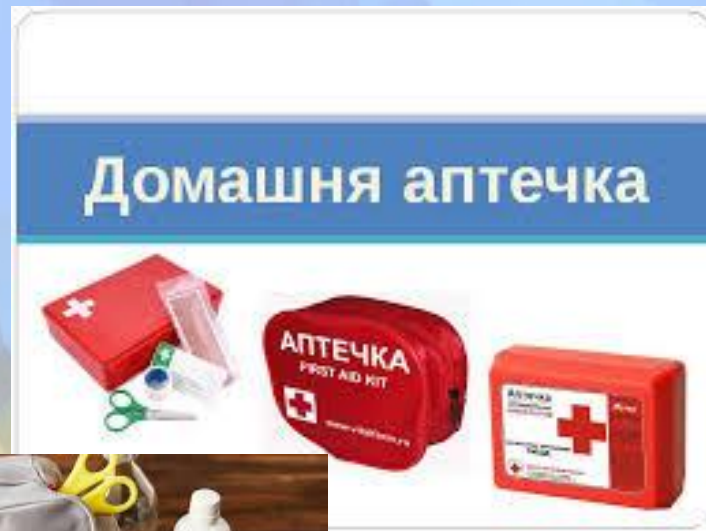

Захист від НС:

Зміст навчального матеріалу за Програмою навчання непрацюючого населення діам у НС:

- **способи дій у НС** (повінь, затоплення, землетрус, зсув, ураган, буревій, пожежа, викид хімічних речовин, радіація, вибух, стрілянина, натовп);
- **засоби захисту у НС** (при оповіщенні про загрозу або виникненні НС; укритті у захисній споруді ЦЗ; евакуації; радіаційному і хімічному захисті; медичному і біологічному захисті; психологічному захисті);
- **самопоміч у НС. Засоби індивідуального захисту органів дихання та шкіри** (протигази і фільтри до них, фільтрувальні респіратори)
- **Засоби колективного захисту людини** (сховища, протирадіаційні укриття, швидко споруджувані та інші споруди, що можуть бути використані для укриття населення)
- **Засоби оповіщення у сфері ЦЗ** (місцеві автоматизовані системи централізованого оповіщення)
- **Засоби та заходи евакуації. Порядок проведення евакуації населення і майна**
- **Засоби медико-біологічного захисту**

Домашня аптечка:

Психологічний захист

Первинні засоби пожежогасіння та сигналізації

Самопоміч

ГОЛОВНА
ФОРМУЛА
БЕЗПЕКИ =

ПЕРЕДБАЧИТИ
(за можливості)

УНИКАТИ
(за потреби)

ДІЯТИ

- ✓ **Мати достовірну інформацію** про небезпеки, які загрожують за місцем проживання, роботи, навчання. **Завчасно знайти відповідь** щодо захисту і дій за таких умов.
- ✓ За можливості **уникати** ситуації, які свідомо не можете контролювати.
- ✓ Опинившись у небезпеці **дійте** рішуче, використовуйте всі доступні засоби та отримані вміння.

**Обізнаність
за місцем проживання**

**Завбачливі заходи
із створення запасів**

**Використання підручних
засобів**

Аварійний комплект

Зупинка кровотечі

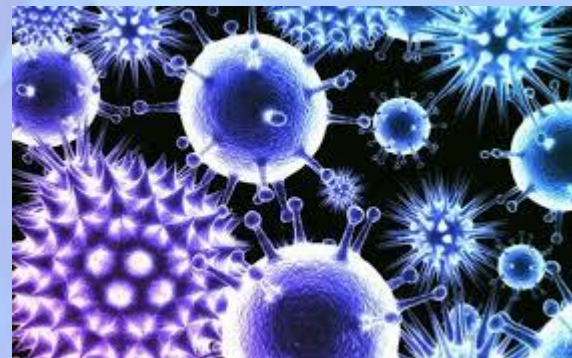
Самопоміч при опіках

**Серцево-легенева
реанімація**

**Попередження
порушення
інфекційних хвороб**

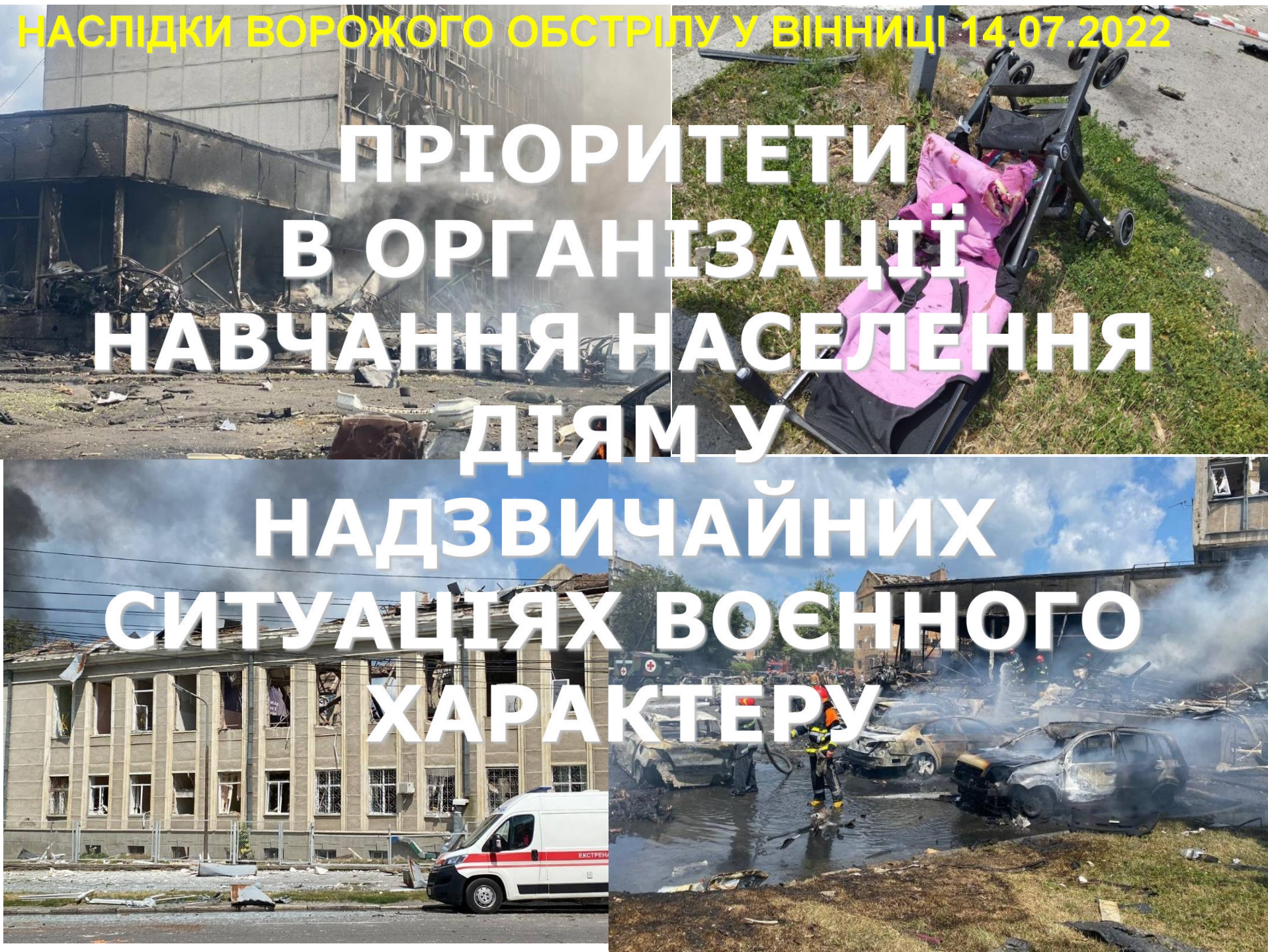

**Вимірювання
потужностей
випромінювання**

Захист дітей

НАСЛІДКИ ВОРОЖОГО ОБСТРІЛУ У ВІННИЦІ 14.07.2022

**ПРІОРИТЕТИ
В ОРГАНІЗАЦІЇ
НАВЧАННЯ НАСЕЛЕННЯ
ДІЯМ У
НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЯХ ВОЄННОГО
ХАРАКТЕРУ**

ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ ПРИ ВИЯВЛЕННІ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРЕДМЕТІВ

НЕ ТОРКАТИСЯ
ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНОГО
ПРЕДМЕТУ

НЕГАЙНО ПРОІНФОРМУВАТИ
ПРО ЗНАХІДКУ
В СЛУЖБУ ПОРЯТКУ
ЗА ТЕЛ. 101

НЕ ПЕРЕСУВАТИ,
НЕ ПІДНІМАТИ
НЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ

ПРИ МОЖЛИВОСТІ ОГОРОДИТИ
НЕБЕЗПЕЧНЕ МІСЦЕ АБО
ВСТАНОВИТИ
ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНІ ЗНАКИ

НЕ НАГРІВАТИ, НЕ НАКРИВАТИ
ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ
ПРЕДМЕТИ

СПОВІСТИТИ ОТОЧУЮЧИХ
ПРО НЕБЕЗПЕКУ

ПРИПИНИТИ БУДЬ-ЯКІ
РОБОТИ БІЛЯ
ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНОГО
ПРЕДМЕТУ

НЕ ДОПУСКАТИ СТОРОННІХ
ОСІБ В НЕБЕЗПЕЧНИЙ
РАЙОН

КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ

1. Наносити удари (вдаряти по корпусу, а також одним предметом по іншому)!

2. Робити спроби розбирання або розпилення!

3. Заливати вибухонебезпечні предмети рідиною, засипати ґрунтом або намагатися чимось накрити!

4. Самостійно знешкоджувати предмет!

5. Здійснювати на ньому будь-які самостійні дії: звукові, світлові, теплові або механічні!

6. Кидати у вогнище, розводити багаття або курити поблизу вибухового предмета!

ВІЙНА:

Хімічні загрози.

Що треба знати

Як і яку хімічну зброю може застосувати противник і до яких це може призвести наслідків.
Що саме робити у випадку раптового виникнення хімічної небезпеки

ВИДИ СУЧАСНОЇ ХІМІЧНОЇ ЗБРОЇ

1. Артилерійські хімічні снаряди
2. Хімічні фугаси
3. Ручні хімічні гранати
4. Авіаційні бомби
5. Керований авіаційний пристрій
6. Ракети

ОЗНАКИ ВИКОРИСТАННЯ ХІМІЧНОЇ ЗБРОЇ

- Менш різкий, несхожий на звичайні боеприпаси, звук розриву бомб, снарядів, мін
- Поява характерної хмари в місці вибуху, диму або туману, що рухається по вітру
- Поява позаду пролітаючих літаків темних швидко зникаючих смуг і осідання на місцевості у вигляді краплин, туману
- Наявність маслянистих крапель, плям, калюж на місцевості або у воронках від розривів снарядів, мін і авіаційних бомб

ФІЗИОЛОГІЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ ХІМІЧНОЇ ЗБРОЇ І ЇЇ ДІЯ

НЕРВОВО-ПАРАЛІТИЧНА ЗБРОЯ

Зарин, зоман, табун, циклозарин, амітон

Отруйні речовини,
які порушують функціонування
нервової системи,
спричиняють судоми, параліч

Клінічні прояви

Очі: туман перед очима, кон'юнктивіт, біль

Ніс: сильний нежить

Серцево-судинна система:

зменшення частоти серцевих скорочень

Дихальні шляхи: утруднення дихання

Центральна нервова система:

дратівливість, втрата свідомості, депресія

Лікування антидотами:

атропін, оксими

(використовується для інтоксикації)

ШКІРО-НАРИВНІ

Іприт азотистий та кисневий, люїзіт

Речовини, які безпосереднім контактом зі шкірою
спричиняють запалення шкірних покривів (нарыви),
вважають очі та органи дихання

Клінічні прояви

Очі: слизотеча, сліпота

Шкіра: почервоніння, потемніння та лущення

Дихальні шляхи: бронхоспазм, кашель

Лікування антидотами не існує

Додаткові заходи:

найголовніше –

швидко транспортувати потерпілого у лікарню;
очі повинні бути промиті великою кількістю води
і після цього застосовуються антибіотики

ЗАГАЛЬНІ ОЗНАКИ ДІЇ НА ЛЮДИНУ

- Подразнення органів дихання, очей і носоглотки
- Зниження гостроти зору або його втрата
- Сторонній запах, не властивий для цієї місцевості

ЗАГАЛЬНО-ОТРУЙНІ

Синильна кислота, хлороціан, арсин (миш'яковистий водень)

Швидкодіючі отруйні речовини,
які призводять до загибелі в результаті зупинки дихання

Клінічні прояви

Очі: подразнення

Шкіра: темно-червоного або жовто-бронзового кольору

Серцево-судинна система:

тахікардія (прискорене серцебиття)

Центральна нервова система: головний біль,

нудота і блювота, епілептичні припадки

Лікування антидотами:

тіосульфат натрію IV

Додаткові заходи:

інгаляція 100 % киснем;

бікарбонат натрію; адреналін

ЗАДУШЛИВІ РЕЧОВИНИ

Фосген, дифосген, хлоропікрин,
хлор, фосгеноксим

Вражають дихальну систему,
спричиняють
токсичний набряк легенів

Клінічні прояви

Очі: відчуття печії

Шкіра: синюшний колір

Дихальні шляхи:

дихальна недостатність,

спазм гортані

ПОДРАЗНЮЮЧІ РЕЧОВИНИ

Лакриматори та ірританти

Несмертельні отруйні речовини,
в незначних концентраціях
вибірково впливають
на нервові закінчення
слизових оболонок очей

ПСИХОТРОПНІ РЕЧОВИНИ

BZ та LSD
(безбарвна та біла
кристалічна речовина)

Несмертельні отруйні речовини,
які здатні тимчасово виводити
уражених з ладу

Викликають галюцинації,
порушують психіку.
Окремі симптоми
зберігаються до 5 дб

ВАЖЛИВО!

Практично у всіх випадках треба забезпечити
постраждалому свіже повітря.
Промити водою очі і рот, а шкіру –
мильною водою. Змінити одяг

ЩО РОБИТИ У ВИПАДКУ РАПТОВОГО ВИНИКНЕННЯ ХІМІЧНОЇ НЕБЕЗПЕКИ

■ Уникайте паніки

■ Надягніть ватно-марлеву пов'язку, респіратор, протигаз, закритий одяг

■ Якщо засобів індивідуального захисту немає і вийти із району аварії неможливо, залишайтеся у приміщенні і щільно закрийте вікна та двері, димоходи, вентиляційні люки

■ Вимкніть джерела газо-, електропостачання та загасіть вогонь

■ Заберіть документи, цінності, продукти, запас питної води та інші необхідні речі у герметичну валізу та підготуйтеся до евакуації

■ Виходьте із зони хімічного ураження в бік, перпендикулярний прямому вітру та обходьте тунелі, яри, лощини – в низинах може бути висока концентрація небезпечних хімічних речовин

■ При підозрі на ураження небезпечними хімічними речовинами уникайте будь-яких фізичних навантажень, необхідно пити велику кількість рідини та звернутися до лікаря

■ Вийшовши із зони зараження, зніміть верхній одяг, ретельно вимийтесь

Підготовлено за інформацією, яку надав Василь Лоїк, експерт в проєктах ОБСЄ з питань протидії хімічним, біологічним і радіаційним загрозам під час практичної дискусії «Хімічні загрози під час війни. Що потрібно знати журналістам?»

ЯК ДІЯТИ ПІД ЧАС АТАКИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ХІМІЧНОЇ ЗБРОЇ

У разі хімічної атаки потрібно

- щільно зачинити вікна та двері, вентиляційні отвори, димоходи
- заклеїти щілини у вікнах папером чи скотчем
- увімкнути телевізор чи радіо для отримання подальших вказівок
- попередити близьких про небезпеку та можливу евакуацію
- вимкнути побутові прилади та газ

У разі евакуації потрібно

- взяти з собою аптечку
- одягнутися так, щоб залишилося якомога менше відкритої шкіри
- використовувати протигази або ватно-марлеві пов'язки, змочені водою або 2-5% розчином питної соди (при ураженні хлором), оцтової або лимонної кислоти (при ураженні аміаком)

На вулиці у жодному разі не можна

- бігати
- торкатися різних предметів
- наступати на калюжі
- їсти чи пити

Де шукати укриття

- Аміак – легший за повітря, від нього варто ховатись у підвалах та підземних укриттях
- Іприт, зарин та хлор тяжчі за повітря, тому потрібно рятуватись на узвищеннях

ЯК ДІЯТИ ПІД ЧАС АТАКИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ХІМІЧНОЇ ЗБРОЇ

У разі хімічної атаки потрібно:

- щільно зачинити вікна та двері, вентиляційні отвори, димоходи
- заклеїти щілини у вікнах папером чи скотчем
- увімкнути телевізор чи радіо для отримання подальших вказівок
- попередити близьких про небезпеку разі та можливу евакуацію

У разі евакуації потрібно:

- взяти з собою аптечку
- одягнутися так, щоб залишилося якомога менше відкритої шкіри
- використовувати протигази або ватно-марлеві пов'язки, змочені водою або 2-5% розчином питної соди (при ураженні хлором), оцтової або лимонної кислоти (при ураженні аміаком)

На вулиці у жодному разі не можна:

- бігти
- торкатися різних предметів
- наступати на калюжі
- їсти чи пити

Де шукати укриття:

- Аміак — легший за повітря, від нього варто ховатись у підвалах та підземних укриттях
- Іприт, зарин та хлор тяжчі за повітря, тому потрібно рятуватись на узвищеннях

СІМПТОМИ ХІМІЧНОГО УРАЖЕННЯ

Основні симптоми застосування хімічних матеріалів

міоз (надмірне звуження зіниць)

втрата свідомості

дезорієнтація та пітливість

подразнення очей і шкіри

посмикування та судоми

нудота та блювота

подразнення дихальних шляхів і утруднення дихання

ШО РОБИТИ, ЯКЩО З'ЯВИЛИСЯ СІМПТОМИ ХІМІЧНОГО УРАЖЕННЯ

- ✓ Зніміть верхній шар одягу
- ✓ Якщо можливо, покладіть одяг у пакет і закрийте його. Помістіть цей герметичний пакет в інший пакет і запечатайте клейкою стрічкою. Пізніше буде надано інструкції щодо його утилізації або очищення
- ✓ Якщо у вас є ознаки впливу їдких або подразливих речовин - наприклад, почервоніння, свербіж та печіння очей або шкіри - промийте їх водою
- ✓ Якщо очі печуть або подразнені, промийте їх водою протягом 10-15 хвилин. Не використовуйте мило для промивання очей
- ✓ Не торкайтеся інших людей, щоб уникнути можливого поширення хімікату

Важливо!

Території, які зазнали впливу хімічної зброї, можуть залишатись небезпечнимитривалий час, від декількох годин до декількох місяців. Не повертайтеся в зону ураження без відповідних розпоряджень підрозділів ДСНС та інших екстрених служб.

ДІЇ НАСЕЛЕННЯ У ВИПАДКУ ЗАГРОЗИ РАДІАЦІЙНОЇ НЕБЕЗПЕКИ

У зв'язку з військовою агресією росії, виникає вірогідність радіаційного ураження. В умовах війни важливо розуміти алгоритм дій у разі різних надзвичайних ситуацій.

Через радіаційний вплив у людини можуть бути порушені життєві функції різних органів (органи кровотворення, нервової системи, шлунково-кишкового тракту тощо) та може розвиватися променева хвороба під впливом іонізуючих випромінювань.

Найперше правило - слухайте вказівки влади, ДСНС та інших установ, які координуватимуть на місцях.

ДІЇ НАСЕЛЕННЯ У ВИПАДКУ ЗАГРОЗИ РАДІАЦІЙНОЇ НЕБЕЗПЕКИ

НЕГАЙНО УКРИЙТЕСЯ В БУДИНКУ (стіни дерев'яного будинку послаблюють іонізуюче випромінювання в 2 рази, цегляного – у 10 разів), **У ЗАГЛИБЛЕНИХ УКРИТТЯХ (ПІДВАЛАХ)** з покриттям із дерева у 7 разів, з покриттям із цегли або бетону – у 40-100 разів

НЕ ПАНІКУЙТЕ, слухайте повідомлення органів влади з питань надзвичайних ситуацій

ЗМЕНШІТЬ можливість проникнення радіації у приміщення – закрийте всі вікна та двері

УТОЧНІТЬ МІСЦЕ ПОЧАТКУ ЕВАКУАЦІЇ, попередьте сусідів, допоможіть дітям, маломобільним групам населення - **ВОНИ ПІДЛЯГАЮТЬ ЕВАКУАЦІЇ В ПЕРШУ ЧЕРГУ**

ЗБЕРІТЬ У ГЕРМЕТИЧНУ ВАЛІЗУ документи, цінності, ліки, продукти, запас питної води, найпростіші засоби санітарної обробки та інші необхідні вам речі

ПЕРЕД ВИХОДОМ З БУДИНКУ вимкніть джерела електро-, водо- і газопостачання, візьміть підготовлені речі, одягніть протигаз, респіратор чи ватно-марлеву пов'язку, верхній одяг, гумові чоботи

З ПРИБУТТЯМ НА НОВЕ МІСЦЕ ПЕРЕБУВАННЯ, проведіть **ДЕЗАКТИВАЦІЮ** засобів захисту, одягу, взуття **ТА САНІТАРНУ ОБРОБКУ** шкіри на спеціально обладнаному пункті або ж самостійно:

↓ зніміть верхній одяг, ставши спиною проти вітру, витрясіть його і повісьте на перекладину, віником або щіткою зметіть з нього радіоактивний пил та вимийте водою;

↓ обробіть відкриті ділянки шкіри водою або розчином типу ІПП-8, який буде виданий кожному. Для обробки шкіри можна використовувати марлю чи просто рушники

ЯКЩО ВИ ОТРИМАЛИ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО РАДІАЦІЙНУ АВАРІЮ, ПРОВЕДІТЬ ЙОДНУ ПРОФІЛАКТИКУ:

Впродовж 7 днів приймайте по одній таблетці (0,125 г) **ЙОДИСТОГО КАЛІЮ**, а для дітей віком до 2-х років – частину таблетки (0,04 г).

Якщо немає йодистого калію, використовуйте **ЙОДИСТИЙ РОЗЧИН**:

3-5 крапель 5% розчину йоду на склянку води, дітям до 2-х років – 1-2 краплі.

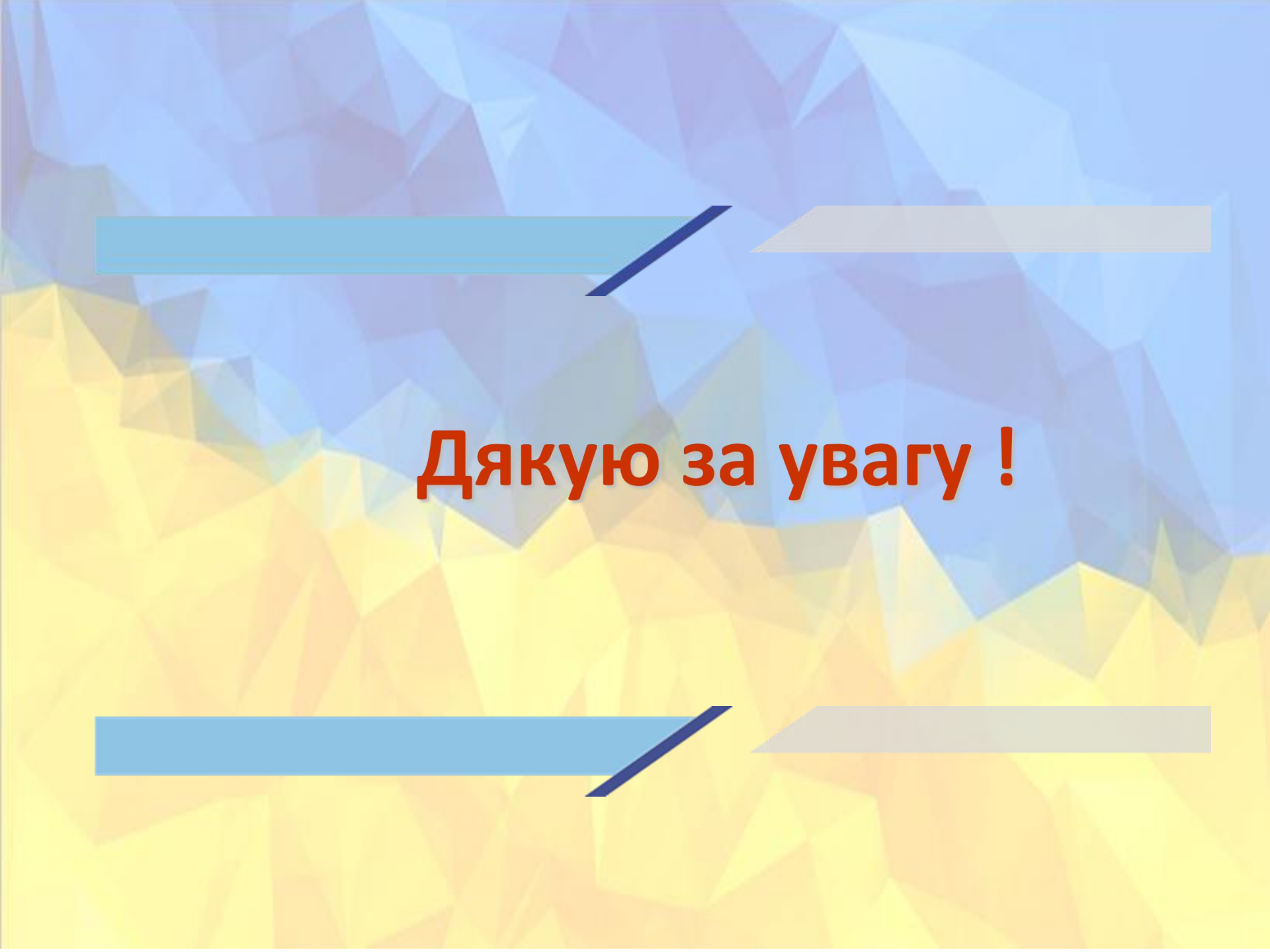
ВИСНОВКИ:

1. Організація навчання персоналу відомства, населення регіону є одним з пріоритетів в організації цивільного захисту у територіальній підсистемі міста (регіону).

2. Забезпечити контроль та належний облік проходження функціонального навчання керівним складом та фахівцями СП ТО ЦОВВ, на базі Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності.

3. Першочергового значення набуває підготовка міських та районних спеціалізованих служб та формувань цивільного захисту по відповідним програмам спеціальної підготовки. Більшість з них вимагають конкретизації та посилення практичної спрямованості в умовах воєнного стану.

4. Необхідно більш активно шукати та впроваджувати інтерактивні форми навчання всього персоналу СП ТО ЦОВВ по програмі загальної підготовки, використовуючи локальну комп'ютерну мережу адміністрації, Абетку безпеки ДСНС, що розроблена як додаток до смартфонів та матеріали розміщені на сайтах НМЦ ЦЗ та БЖД

Дякую за увагу !